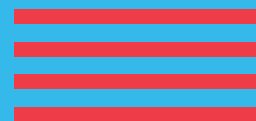
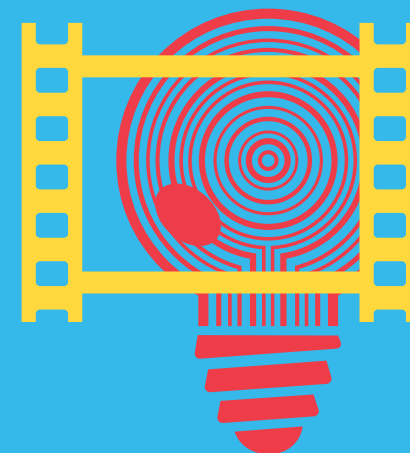
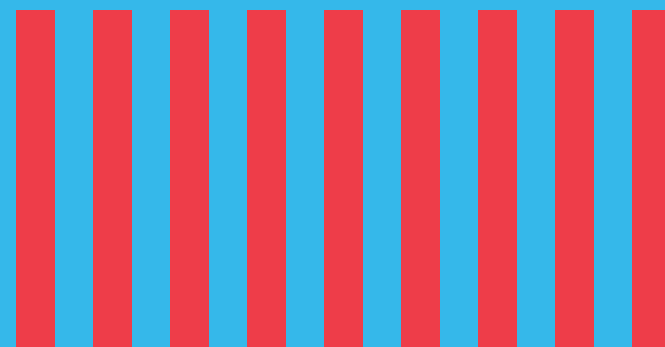

Metodika a příklady dobré praxe

Pracovní listy

Ivana Lipovská a Eva Spilková

03

Modrý tygr

Česká republika, 2012

Filmový plakát

Aktivita má otevřít diskusi o filmu. Cílem diskuse nejsou správné odpovědi, ale zamyšlení se nad důležitostí pojmenování jevů. Modrý tygr ve filmu symbolizuje nejen svobodu, ale také nespoutanou přírodu a fantazii.

- 1) Žáky rozdělíme do skupin (4–5 dětí). Učitel vyzve žáky, aby se zamysleli nad otázkami z pracovního listu (10 minut). V další fázi si každá skupina vybere zástupce, který odpovědi přečte. Poté učitel vybídne žáky k diskusi, kterou moderuje, ale názory žáků nehodnotí ani nekomentuje. Pokud diskuse skomírá, může učitel položit své otázky, nebo aktivitu shrnout a uzavřít poukázáním na to, jak je název filmu důležitý. Jak velmi člověk potřebuje k životu svobodu a přírodu. (15–20 minut)
- 2) Společná práce – žáci k otázkám z listu napíší na papír heslovité odpovědi (10 minut), učitel je vybere a napíše na tabuli (flipchart). Odpovědi se nekomentují a nekritizují. Poté společně formulují odpovědi na otázky. (15 minut)
- 3) Plakát k filmu mohou žáci vytvořit během výtvarné výchovy buď společně, ve skupinách nebo individuálně. Výtvarná technika je libovolná (kresba, koláž, vodové barvy, tempery...).

Slyšeli jste ve filmu

Aktivitu lze využít též v českém jazyce a ve výtvarné výchově. Učitel vybere některou z otázek a děti ji zpracují jako domácí slohovou práci.

- 1) Vyber si jedno z prostředí ve filmu (Botanická zahrada, Stará čtvrť, Nové město) a popiš ho.
popis, líčení
- 2) Rád/a sníš během dne a máš bohatou fantazii?
vyprávění fiktivního příběhu
Napiš o tom dopis Johance nebo Matyášovi.
dopis, vyprávění

Příběh filmu

Popsat děj filmu není snadné. Cílem aktivity je nejen rozvoj paměti a slovní zásoby, ale také schopnost vyjádřit pocity, domněnky.

- 1) Skupinová práce – žáky rozdělíme do skupin (4–5 žáků), rozdáme jim pracovní list (druhá strana)

a čtvrtku. Žáci vystřihnou jednotlivé obrázky a texty. Jejich úkolem je přiřadit texty k obrázkům. Poté obrázky s texty nalepí na čtvrtku. Vytvoří si tak příběh filmu. Učitel potom vybere jednu skupinu, která začne příběh číst, skupiny se ve čtení střídají. Nakonec každá skupina převypráví příběh svými slovy. Učitel je upozorní, že si mohou vybrat i další/ jiné klíčové okamžiky. (35–40 minut)

- 2) Učitel vyzve žáky, aby vybrali záběr/sekvenci z filmu, který na ně nejvíce zapůsobil. Návrhy píše na tabuli. Nejčastěji volený záběr/sekvenci potom si pustí znovu a společně rozeberou. Zde je možno využít video z lekcí 4, 5, 6 – analýza filmového políčka, analýza záběru, analýza filmové sekvence. (20–25 minut)

Kat

Španělsko, 1963

Filmový plakát

Podobně jako ve stejné aktivitě pro mladší žáky (viz film *Modrý tygr*) nejsou cílem aktivity správné odpovědi. Žáci se mají především pozorně dívat a pokusit se postihnout rozdíl mezi polským a španělským dobovým plakátem k filmu.

Polský plakát staví do centra pozornosti kata s typickou katovskou kapucí, název filmu je napsán velkými písmeny s patkou. Oproti tomu španělskému plakátu dominuje velký stín, samotná postava kata je malá a shrbená. Název filmu je barevnými písmeny, přestože film je černobílý.

Na tyto skutečnosti může učitel upozornit, pokud by diskuse po filmu vážla. Odpovědi hledají žáci sami nebo ve skupinách. (10–15 minut)

Návrh filmového plakátu je vhodná aktivita do výtvarné výchovy, popř. semináře k dějinám umění apod.

Příběh filmu

Fotografie z filmu slouží k oživení příběhu. Hlavním cílem aktivity je, aby žáci odhalili jednu z klíčových otázek filmu – konflikt mezi individuální svobodou jednotlivce a společenským tlakem a konvencemi, které ho nutí přijímat kompromisy. Tento okamžik mohou studenti spatřovat v různých situacích, například: těhotenství hrdinovy manželky, okamžik, kdy přijme místo kata, chvíle, kdy vykoná popravu...

Aktivita je vhodná do hodin občanské a etické výchovy, popř. psychologie, sociologie.

Více k filmovým otázkám – videolekce 3 Filmové ukázky

- 1) Domácí práce – po projekci filmu dostanou žáci za úkol promyslet si doma příběh filmu a otázku *Kdy se zlomí osud hlavního hrdiny?*. V následující hodině učitel moderuje diskusi a nabízí žákům další témata z pracovního listu – viz druhá strana pracovního listu k filmu *Kat*. (20 minut)
- 2) Skupinová práce – učitel rozdělí žáky do skupin (4–5 žáků). Žáci ve skupinách s pomocí fotografií shrnou první část příběhu a poté každá skupina dokončí příběh filmu tak, jak si ho pamatuje. (10 minut) Poté učitel vyzve zástupce jedné skupiny,

aby závěr přečetl. Ostatní skupiny mohou vyprávění doplnit. Následuje brainstorming – odpovědi na otázku *Kdy se zlomí osud hlavního hrdiny?* učitel píše návrhy na tabuli. (15 minut). Na závěr ve dvojicích žáci vyberou z nabízených možností a svůj výběr písemně zdůvodní. (10 minut) Na závěr hodiny učitel vyzve žáky, aby svá zdůvodnění přečetli.

Dobový kontext

- 1) Práce s textem – aktivita je vhodná do hodin dějepisu i společenských věd.

Zamyšlení – učitel se žáky zopakuje historické pozadí situace ve Španělsku v době Frankovy diktatury. Společně nahlas učitel nebo žáci přečtou část rozhovoru s režisérem L. G. Berlangou. (15 minut) Na otázku z pracovního listu napíší žáci ve škole krátkou úvahu. (20–25 minut)

- 2) Práce s obrázkem – aktivita pro nejstarší žáky, vhodná do filmového semináře, nebo semináře k dějinám umění.

Nejprve si žáci přečtou text k obrázku samostatně, poté ho učitel přečte nahlas. Následně učitel pustí ukázkou sekvence z filmu *Kat* (viz videolekce 7 – A co dál? Dialogy mezi filmy). Žáci si na papír heslovitě zapíší dojmy, které v nich sledování sekvence vyvolalo. Poté učitel analyzuje sekvenci (může využít pedagogické materiály CinEd k filmu *Kat*). Nakonec mohou žáci vizualizovat bílou místnost kresbou, fotografií nebo instalací. (45 minut)

PRACOVNÍ LIST K FILMU:

MODRÝ TYGR

ČESKÁ REPUBLIKA, 2012

Je nějaké zvíře, které v tobě
vzbuzuje důvěru?

Zamysli se s zkus odpovědět na otázky:

Proč je pojmenování filmu důležité? Jak bys film pojmenoval ty?

• nový titul pro film •

Co myslíš, že ve filmu symbolizuje modrý tygr?

Které zvíře bys oživil ty, aby ti pomohlo
a proč?

PRACOVNÍ LIST K FILMU: MODRÝ TYGR

• nový plakát pro film •

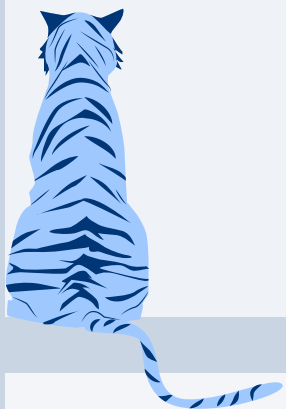

Podívej se na plakát k filmu. Co je pro filmový plakát důležité?
Jaký bys pro film vytvořil plakát ty? Zkus ho vytvořit!

PRACOVNÍ LIST K FILMU: MODRÝ TYGR

Vyber si jedno z prostředí ve filmu (Botanická zahrada, Stará čtvrt', Nové město) a popiš ho.

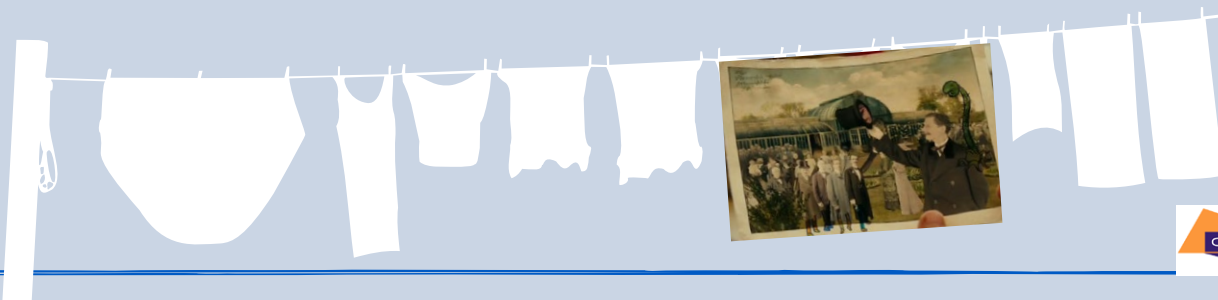

Podívej se z okna, pokus se vzít mezi prsty strom, protějščí dům nebo cokoli v okolí tak, jako Johanka jeřáb. Zvládneš udělat podobnou fotku?

Starosta Rýp: „... ukážeme vám nové město, město jen pro vás. Bude to město snů.
Architekt: „Tady začíná stará čtvrt', kterou celou zbouráme...
á tady ...bude nové město... s obchody a s fontánou...!
Johanka: „A co bude se starou botanickou zahradou?“
Architekt: „Botnickou zahradu nahradí nový zábavný komplex.“

Vyfoť místo, kde žiješ a oživ fotografii barvami, efekty, zvířaty jako ve filmu-
bud' si zahrej na ilustrátora a obrázky namaluj, nebo dohledej a vystřižni
z různého tisku a do fotografií dolep. Ve třídě si natáhněte na šňůru a obrázky
si srovnejte. Co s fotografiemi dokážou udělat barvy?

PRACOVNÍ LIST K FILMU: MODRÝ TYGR

Sníš někdy během dne?
Touláš se fantazií s otevřenýma nebo zavřenýma očima?
O čem nejčastěji sníš?
Napiš o tom dopis Johance nebo Matyášovi...

- Vzpomínáš? ve filmu Johanka říkala mamince taky o snech...
-

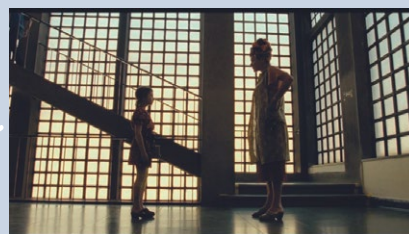
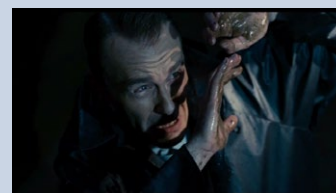
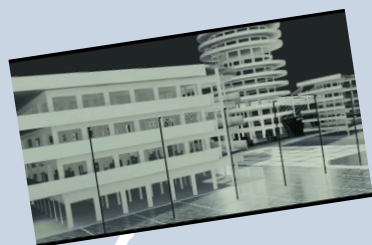
Johanka: „Mami, myslíš, že když si něco představuju, že se to může stát doopravdy?“
Maminka: „Jak to myslíš?“

Johanka: „No, že je to najednou skutečný. Jako sen. Sen přece je, i když se ho nemůžeš dotknout.“

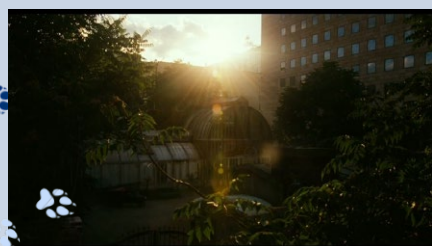

PRACOVNÍ LIST K FILMU: MODRÝ TYGR

Zopakuj si příběh filmu. S pomocí obrázků si vybav klíčové okamžiky filmu. Jednotlivé fotografie přiřaď k popiskům na následující straně...

• A co kdybys vymyslel s pomocí obrázků úplně nový příběh...

PRACOVNÍ LIST K FILMU: MODRÝ TYGR

Přísná školnice stále hlídá, zda má Johanka ve škole přezůvky. Neustále vyvolává konflikty. Během jednoho střetnutí dostane Johanka facku..

Tygr zapůsobí i na Matyášova otce a vztahy rodičů obou kamarádů se vylepší. Maminka pozve všechny na večeři.

Tygr se uzdraví a působí svým kouzlem na lidi kolem sebe i botanickou zahradu. Zahrada přes noc rozkvetne vzácnými rostlinami, především v modré barvě. Nádherná zahrada přitáhne pozornost celého města a je rázem plná návštěvníků.

Černobílé návrhy nového města vypadají moderně, ale proti starému městu a jeho pestrosti působí stroze a neosobně, bez přírodních prvků.

Ráno v botanické zahradě uprostřed města. Ve staré zahradě žije Johanka se svou matkou, uklízečkou a Matyáš se svým otcem botanikem. Vztah mezi dospělými v zahradě není příliš přátelský.

Při útěku ze školy objevují děti staré lázně. V Johančiných představách ožívá nejen život v lázních, ale i malba ostrova na jejich zdech.

Johanka a Matyáš ráno cestou do školy počítají psy. Během několika následujících dní se psi ve staré části města začnou ztrácet..

Ve škole se objevuje starosta Rýp, který dětem ukazuje svou novou představu města. Johanka s Matyášem se poprvé dovídají, že město chce botanickou zahradu zbourat.

Vymyšlený tygr se objevuje ve městě v mnoha podobách a způsobuje paniku. Starosta nejdříve přítomnost tygra odmítá, později nechává tygra hledat.

Johanka má bohatou představivost. V jejích představách se objevuje tygr „zachránce“. Tygra oživuje díky své představivosti právě po konfliktu se školnicí.

Tygr je zraněn při srážce s velkým starostovým autem a schová se v botanické zahradě. Johanka s Matyášem jej objeví a přivolají na pomoc Johančinu maminku. Ta jej léčí bylinkami.

Kráčmera, pomocník starosty Rýpa, objeví tygra v botanické zahradě, v noci jej uloví a odnese do skrýše ve sklepení. Děti, které tygra hlídaly, jej sledují a přivolají pomoc. Starosta je prozrazen. Johanka a Matyáš s rodiči odcházejí do starých lázní, tam vidí ostrov na zdi i dospělí a všichni se na kouzelných plavidlech stěhují na ostrov. Tam se Johanka setkává s dospělým tygrem, který vychází z džungle

PRACOVNÍ LIST K FILMU:

KAT

ŠPANĚLSKO, 1963

PŘÍBĚH FILMU

S pomocí fotografií si připomeň klíčové okamžiky filmu.

Jak příběh pokračuje? / Kdy se zlomí osud hlavního hrdiny?

DETAIL
#1

DETAIL
#2

DETAIL
#3

DETAIL
#4

DETAIL
#5

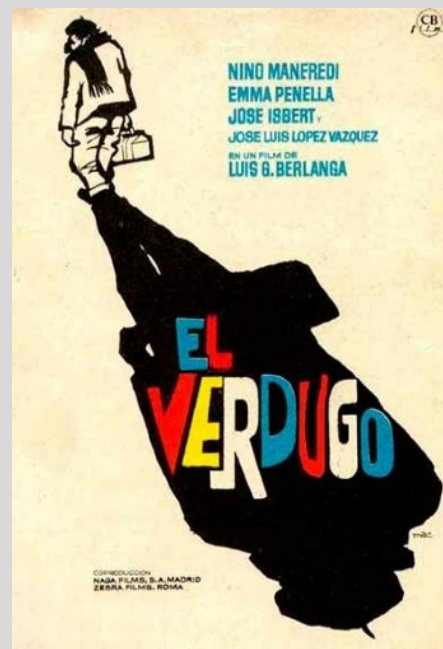

DETAIL
#6

PRACOVNÍ LIST K FILMU: KAT

POROVNEJ DVA DOBOVÉ PLAKÁTY K FILMU:

Můžeš navrhnout svůj vlastní plakát.

PLAKÁT
#1

PLAKÁT
#2

Který z plakátů podle tebe přesněji vystihuje náladu filmu?
Můžeš říci proč? Co v tobě jeden nebo druhý evokuje?

PRACOVNÍ LIST K FILMU: **KAT**

Z nabízených možností si vyber dvě, které podle tebe příběh filmu nejvíce charakterizují.

ZTRÁTA
IDENTITY
#1

TREST
SMRTI
#2

SVOBODA JEDNOTLIVCE
X
TLAK SPOLEČNOSTI
#4

ŽIVOT V TOTALITNÍ
SPOLEČNOSTI
#3

Jaký je podle tebe příběh filmu? O čem vlastně film vypráví?

Proč jsi volil takto?

DOBOVÝ KONTEXT

Zjisti, jaká byla politická a společenská situace ve Španělsku v době natočení filmu (rok 1963). Překvapilo tě něco?

ZAMYSLI SE A DISKUTUJ SE SPOLUŽÁKY, NEBO NAPIŠ ÚVAHU...

Jak je podle tebe obtížné uchovat si individuální svobodu ve vztahu k tlaku společnosti?

Další, hluboké téma filmu je [...] kompromis, jak snadno se člověk i současná společnost k něčemu zavážou, jak snadno člověk přijde o svou svobodnou vůli, o svou absolutní svobodu, niterní osobnost, protože "se stane součástí systému", použiju k tomu v podstatě cizí výraz "aby pro sebe udělal to nejlepší". Jinými slovy, se zdá být neuvěřitelně snadné udělat skok ze svobody, skok z bytí sám sebou, abychom sami sebou nebyli. Úvahy z: Nový rozhovor s Luisem G. Berlangou, Juan Cobos ve Film Ideal, 1963, str. 449-458

PŘEČTI SI, CO ŘEKL K ZÁVĚREČNÉ SCÉNĚ FILMU REŽISÉR L. G. BERLANGA:

PROHLÉDNI
SI OBRÁZEK
Z FILMU

ZKOUMÁNÍ BÍLÉ MÍSTNOSTI

Mnoho režisérů říká, že si vizualizují všechno, na co myslí, co chtějí natočit... Nikdy jsem si nic nevizualizoval před střihem - teprve tam něco vzniklo, obraz atd.... Tohle je jediný případ, kdy jsem najednou uviděl něco jako magickou situaci nebo věštbu. Najednou jsem spatřil ohromnou bílou místnost bez nábytku, kde zkrátka nic není. Ohromnou bílou místnost s malými dveřmi vzadu, přesně tak, jak je to zachyceno ve filmu, a dvě skupiny lidí, co vlečou dvě postavy. Hlouček lidí, co vleče dva muže: jeden z nich zemře a druhý bude zabíjet. Ti dva vlečení hloučkem lidí pro mě představovali společnost, jež nutí zemřít toho, co zemře a zabíjet toho, co zabije. Úryvek z „Berlanga viděn Berlangou“, rozhovor vysílaný na Canal 9.

Vadilo ti, že je film černobílý? Dovedeš si ho představit barevný?

Metodický materiál zpracovali

Pavel Bednařík a Lucie Hlavicová

Autoři

Ivana Lipovská a Eva Spilková

@Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu, z.s.

Kurzy filmové výchovy jsou součástí projektu Posílení oboru filmová/audiovizuální výchova v ČR, který je realizován v rámci Programu Kultura financovaného z Fondů EHP 2014–2021.

**Společně pro
konkurenceschopnou Evropu**

www.fondyeh.cz/kultura

www.filmvychova.cz/posileni-oboru